

Wprowadzenie

Jednym z najważniejszych celów podjętego w 1989 r. procesu reform okazało się dążenie do uzyskania przez Polskę członkostwa w integrujących się strukturach politycznych i gospodarczych krajów zachodnioeuropejskich. Istotnymi etapami strategii było podpisanie i ratyfikacja (w 1992 r.) oraz wejście w życie (w 1994 r.) Układu Europejskiego o stowarzyszeniu Polski ze Wspólnotami Europejskimi, a następnie uzyskanie (w maju 2004 r.) członkostwa w Unii Europejskiej.

Wspomniane uwarunkowania zrodziły, oczywiście, potrzebę gruntownej przebudowy dotychczasowego ustroju politycznego i społeczno-gospodarczego, w efekcie czego prawo polskie zostało poddane licznym zmianom. Zasadniczo polegały one na dostosowaniu polskiego systemu prawnego do wymogów związanych z uzyskaniem członkostwa w strukturach europejskiej integracji gospodarczej.

Procesy te w wieloletniej perspektywie dały asumpt do wysnuwania przez przedstawicieli nauki prawa tez o postępującym umiędzynarodowieniu czy wręcz tak zwanej „europeizacji” poszczególnych gałęzi prawa. Jak się wydaje, w szczególnie istotnym stopniu konstatacje tego typu dotyczą jednej z najbardziej dynamicznie rozwijających się dyscyplin prawnych, jaką, niewątpliwie, w dobie transformacji ustrojowej jest polskie prawo finansowe¹. Warto tutaj nadmienić, że samo pojęcie europeizacji ma charakter niejednoznaczny, ponieważ w nauce prawa może być ono interpretowane co najmniej w dwojaki sposób. Można termin ten rozumieć jako

¹ Zob. w szczególności: C. Kosikowski, *Prawo Unii Europejskiej w systemie polskiego prawa finansowego*, Białystok 2010, s. 13 i n.; A. Pomorska, *Specyficzne kierunki rozwoju nauki prawa finansowego w ostatnim dwudziestolecu* [w:] C. Kosikowski (red.), *System prawa finansowego*, t. I, Warszawa 2010, s. 453 i n.

dokonane pod wpływem prawa europejskiego zmiany w prawie krajowym lub jako wpływ prawa europejskiego na proces zmian w prawie krajowym².

Wobec uzyskania przez nasz kraj członkostwa w Unii Europejskiej nie może dziwić fakt wywołania szerokiego zainteresowania najbardziej istotnymi problemami finansowymi i prawnymi tej organizacji oraz jej krajów członkowskich. Znalazło to odbicie w podjęciu przez przedstawicieli nauki prawa i finansów publicznych wielu analiz dotyczących rozmaitych zjawisk ekonomicznych, prawnych, społecznych czy politycznych, związanych z procesem budowy jednolitego rynku finansowego Unii Europejskiej, ujednoliceniem systemu podatkowego czy też próbami przeciwdziałania w skali europejskiej skutkom obecnego kryzysu gospodarczego. Służyły one, niewątpliwie, wzbogaceniu posiadanej dotychczas wiedzy nie tylko z zakresu finansów czy też prawa finansowego, ale również wymianie doświadczeń dotyczących kształtu jurydycznego i funkcjonowania rozwiązań prawnych.

Niezmiernie ważnym sposobem prezentowania wyników przeprowadzonych badań stało się organizowanie konferencji naukowych, pokłosiem których jest wiele publikacji zawierających opracowania uczestniczących w nich osób.

Niniejsza publikacja jest zbiorem wybranych referatów, wygłoszonych podczas panelu studencko-doktoranckiego Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Europeizacja Prawa Finansowego”. Konferencja, zorganizowana przez studentów zrzeszonych w ramach Koła Naukowego Prawa Finansowego „Pecunia non olet” i objęta honorowym patronatem Komisarza ds. budżetu i planowania wieloletniego – Janusza Lewandowskiego, odbyła się w dniach 29–30 kwietnia 2013 r. na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego. Obok prominentnych przedstawicieli doktryny prawa i finansów publicznych, a także praktyków (pełniących istotne funkcje w różnych instytucjach prawnych i finansowych na szczeblu krajowym i europejskim), konferencja zgromadziła liczne grono studentów i doktorantów z ośrodków naukowych całej Polski. Wyniki ich prac prezentuje niniejsza książka. Przeprowadzone w niej analizy dotyczą dynamicznie zachodzących zmian prawnych, związanych z aktualną sytuacją gospodarczą w Unii Europejskiej, zwłaszcza w kontekście

² Zob. szerzej: W.J. Wołpiuk, *Semantyczne, prawne i konstytucyjnoprawne aspekty pojęcia europeizacji*, „Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Zarządzania i Prawa im. Heleny Chodkowskiej” 2008, nr 2, s. 15 i n.

wpływu skutków obecnego kryzysu na proces przemian w finansowej sferze gospodarki.

W nauce prawa obszernie i często sygnalizuje się przypadki dotyczące nieprzestrzegania przez Polskę lub wręcz naruszania przez nią przyjętych w UE reguł obowiązywania i stosowania prawa³. Proces zmian należy rozpocząć od solidnej edukacji na temat prawa UE i jego miejsca w systemie prawa krajowego. Jedynie poprzez upowszechnianie wiedzy o zachodzących zmianach możemy doprowadzić do ich uwzględniania w procesie wykładni i stosowania prawa.

*Katarzyna Błażuk
Przemysław Czernicki
Iwona Krzemińska*

³ Zob.: J. Głuchowski, *Podstawy prawne oraz przygotowanie sektora finansowego i niefinansowego do wprowadzenia euro* [w:] *Prawo finansowe w warunkach członkostwa Polski w Unii Europejskiej. Księga Jubileuszowa dedykowana Profesor Wandzie Wójtowicz*, Lublin 2011, s. 135–136.